

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประพฤติผิดกฎระเบียบของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในเขตจอมทอง
จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ปียธิดา ศรีจินดา*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประพฤติผิดกฎระเบียบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในเขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลภายในโรงเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการประพฤติผิดกฎระเบียบของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในครั้งนี้การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า เด็กนักเรียนกระทำความผิดโดยพฤติกรรมเบี่ยงเบน ได้แก่ การเสพยาเสพติด การสูบบุหรี่ การทะเลาะวิวาท การเล่นเกมการพนัน การแต่งกายและไว้ทรงผมผิดระเบียบ และผลการวิจัยพบว่า เด็กนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมดังกล่าว มีสาเหตุ และปัจจัยมาจากการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธ์ภายในครอบครัว รวมทั้งการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดรับสื่อในยุคนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ สร้างสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง โดยทุกฝ่ายควรร่วมมือกันอย่างจริงจังในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงของครอบครัว และครอบครัวควรดูแลเอาใจใส่การคบเพื่อนของบุตร

คำสำคัญ: การประพฤติผิดกฎระเบียบ

Abstract

This objectives of the research were to study the personal factors, family factors, environment of schools, and causes of deviant behavior to determine the factors responsible for misconduct of high school students A questionnaire was used for quantitative data collection and distributed to 400 students in three secondary schools under the General Education Department. Experts have defined deviant juvenile behavior as drug use, smoking, prostitution, gambling, and improper dress and haircuts. It was found in the study that the sample student samples group had

* นักศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม)
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

little deviant behavior. Deviant behavior was cultivated through poor nurturing and relations within the family, as well as associating with friends who behaved deviantly, and from exposure to media.

It is recommended that family institutions should be strengthened so that all parties can seriously collaborate in seeking solutions for family security: In addition families should be attentive to students' associations and consult closely with students.

Keywords: Wrong Regulation

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา แต่การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปอย่างมีคุณภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสำคัญ กล่าวคือ ประชากรต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพ ดังนั้นในการพัฒนาประเทศนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะบุคคลนั้นย่อมเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาสิ่งต่าง ๆ เพราะฉะนั้นการจัดการการศึกษาและการให้ความรู้แก่ประชาชนนั้นมีความสำคัญอย่างมาก เพราะถ้าคนมีความรู้ดีการปฏิบัติหน้าที่การทำงานก็มีโอกาสประสบความสำเร็จสูง แต่สิ่งสำคัญที่มนุษย์จะขาดเสียมิได้โดยจะต้องมีควบคู่ไปกับความรู้ก็คือ คุณธรรม และจริยธรรม เพราะถ้าในสังคมเราขาดสิ่งเหล่านี้แล้ว สังคมก็จะขาดความสงบสุข

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการสื่อสารนับเป็นปัจจัยที่สำคัญในปัจจุบัน และมีช่องทางการสื่อสารมากมายหลายทางด้วยกันทำให้เกิดข่าวสารทั้งทางบวก และทางด้านลบส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคมมากมาย โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ย่อมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติให้เจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกฝนเด็ก และเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การรู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อตกลง กฎระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณี

เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กต้องเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในนั้นวันละหลายชั่วโมงเพื่อเรียน ซึ่งตลอดเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียนล้วนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของนักเรียน และถ้าโรงเรียนได้ปลูกฝังเกี่ยวกับกฎระเบียบ วินัยต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นแก่ตัวเด็กแล้วจะส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำแบบอย่างระเบียบวินัยที่ได้นำไปเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ดีได้ กฎระเบียบจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของชีวิตที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมตนเอง การประพฤติตามกฎระเบียบนั้นจะเกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ ฝึกฝนมาตั้งแต่เกิดจนเข้าสู่ระบบการศึกษาตลอดไป แต่ในช่วงระบบการ

ศึกษานับเป็นช่วงเวลาสำคัญในการเรียนรู้ และฝึกฝน หากนักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ขาดระเบียบวินัยในเรื่องต่าง ๆ ไม่เพียงจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนร่วมชั้นเรียนเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอนด้วย เพราะถ้าหากว่าอาจารย์ผู้สอนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนได้แล้ว จะทำให้ผู้สอนเกิดความเหน็ดเหนื่อย เบื่อหน่ายมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักเรียน ตลอดจนขาดความกระตือรือร้นในการเตรียมการสอน ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนลดลงได้ ดังนั้น กฎระเบียบจึงต้องเสริมสร้างเพื่อให้นักเรียนมีนิสัย และพฤติกรรมที่ดี อันได้แก่ ความตรงต่อเวลา การเคารพต่อกฎระเบียบของสถานศึกษา มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีความอดทนอดกลั้น และอยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดี

ดังจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้ปัญหาของการประพฤติกผิดกฎระเบียบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้เพิ่มความหนักใจให้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ปกครองของนักเรียนมากยิ่งขึ้น สภาพพฤติกรรมของนักเรียนโดยทั่วไป โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาที่ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจแก่อาจารย์มีอยู่หลายรูปแบบ ตั้งแต่เรื่องเล็กไปจนถึงเรื่องใหญ่ที่น่าเป็นห่วง เช่น การไม่ตั้งใจเรียน การหนีเรียน การเข้าเรียนไม่ตรงเวลา มาเรียนไม่สม่ำเสมอ ส่งงานไม่ทันตามเวลาที่กำหนด การแต่งกายไม่สุภาพ ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง ไม่คาดเข็มขัด ไม่สวมถุงเท้า การไว้ทรงผมที่ผิดระเบียบ การรวมตัวกันเป็นแก๊งค์ การแสดงท่าทีที่ไม่เหมาะสมในสถานที่ต่าง ๆ การพกพาอาวุธ การชกต่อย การต้อนรับน้องใหม่ด้วยวิธีการที่รุนแรง ตลอดจนการแสดงความรักต่อกันของนักเรียนชายและหญิงในลักษณะที่ไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตามวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาการผิดกฎระเบียบในสมัยปัจจุบันนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะเด็ก ๆ ในสมัยนี้ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างมากภายในสังคมสมัยใหม่ การติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็วในโทรศัพท์ การขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากบิดา มารดา ความเสื่อมโทรมของบริเวณเมืองชั้นในของเมืองขนาดใหญ่ การเพิ่มจำนวนการค้ายาเสพติด และสถาบันบันเทิงเรีชมัยต่าง ๆ การเพิ่มจำนวนบิดามารดาที่ต้องออกจากบ้านไปทำมาหากินนอกบ้าน ค่านิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในเมืองหลวงที่เต็มไปด้วยอันตราย การอพยพเข้าสู่ในเมืองของผู้คนที่อยู่ในชนบทเพื่อความอยู่รอดของแต่ละคน ยังมีชีวิตที่ขาดแคลนในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา ตลอดจนสุขภาพอนามัย ฯลฯ จากสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ดังกล่าวมีผลกระทบไปถึงสภาพความเป็นอยู่ และสภาพจิตใจของเยาวชนส่วนใหญ่ ตลอดไปจนถึงการอบรมสั่งสอนให้ประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการ และพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียนเหล่านั้นอีกด้วย

นอกจากนี้ยังพบปัญหาการผิดกฎระเบียบในชั้นเรียนที่ทางอาจารย์เผชิญอยู่เป็นประจำกับพฤติกรรมของนักเรียนเหล่านี้ แต่ก็ไม่ใช่วิธีการที่รุนแรง เช่น การชูปชบิคุยกันระหว่างฟังอาจารย์สอน มีการแหย่กันกับเพื่อนคนอื่น ๆ การทะเลาะกันในขณะที่อาจารย์กำลังสอน การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอาจารย์ ไปจนถึงปัญหาขั้นร้ายแรงในชั้นเรียน เช่น การทำร้ายร่างกาย การทำลายทรัพย์สินส่วนรวม การลักขโมย การมีอาวุธไว้ในครอบครอง และการเสพยาเสพติด (หัสตินทร์ ชาวปรีชา, 2542 : 327)

ปัญหาของการประพฤติดัดกฎระเบียบวินัยของนักเรียน เป็นต้นเหตุของการก่ออาชญากรรม การทะเลาะวิวาท

จากสภาพความเป็นมาของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือความประพฤติดัดของนักเรียนนั้นมีแนวคิดที่หลากหลาย ทั้งมุมมองของตัวผู้ประพฤติดัดเอง และปัจจัยต่าง ๆ ทางสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความประพฤติดัด ปัจจัยหนึ่งที่ถูกวิจัยให้ความสนใจก็คือ นักเรียนมีการรับรู้การลงโทษของโรงเรียนอย่างไร เมื่อประพฤติดัดจนเกิดกฎระเบียบที่โรงเรียนใช้ควบคุมสมาชิก นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความสงสัยว่านักเรียนที่ประพฤติดัดในทางที่ไม่เหมาะสมแก่วัย หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการมีความผูกพันทางสังคม มีความใส่ใจต่อความนึกคิดของผู้อื่นหรือไม่ ประการสุดท้ายคือนักเรียนเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนอย่างไร และจากสภาพสังคมในปัจจุบันนี้ นักเรียนได้ใช้เวลาอกบ้านอยู่กับเพื่อนสนิทมากกว่าผู้ปกครอง ดังนั้น กลุ่มเพื่อนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม และต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในทุก ๆ ฝ่าย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลภายในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดเขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดเขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดเขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประพฤติดัดกฎระเบียบวินัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดเขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานครโดยผลการวิจัยอยู่ภายใต้ขอบเขตดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตจอมทอง มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดราชโอรส โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ โรงเรียนบางมดวิทยา โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากร (Non Population) สำหรับการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 400 ตัวอย่าง ซึ่งตัวอย่างที่จะนำมาศึกษาครั้งนี้จะดำเนินการอ้างอิงไปยังประชากรเป้าหมายทั้งหมด

ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระผู้วิจัยจะทำการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

จะศึกษาเฉพาะลักษณะความผิดของนักเรียนที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบโรงเรียน ออกตามประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 พ.ศ. 2515

จะศึกษาเฉพาะบางตัวแปรที่เลือกมาพิจารณาเท่านั้น เนื่องจากขอบเขตที่ผู้วิจัยศึกษาเพียง 3 ทฤษฎี ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีลักษณะเด่นและมีความเหมาะสมกับการกระทำผิดของเด็กนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎี งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ รวมทั้งวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยที่ต้องการวัด ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียน และนำมาสร้างเป็น ข้อคำถามดังนี้

แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ

แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัว จำนวน 20 ข้อ

แบบสอบถามปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 3 ด้าน จำนวน 36 ข้อ

แบบสอบถามความประพฤติผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียน จำนวน 20 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับข้อคำถามกับอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท พร้อมทั้ง ปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คนเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

4. คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผลการพิจารณาพบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ถึง 1 ซึ่งผ่านเกณฑ์จำนวน 82 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามทั้งหมดอีกครั้งโดยพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามมากยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Pre-test) กับกลุ่มประชากรที่ใกล้เคียงกับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจอมทอง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, อ้างอิงใน สุนารี ระดมกิจ, 2553: 64)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสในกระดาษบันทึกรหัส (Coding Sheet) นำข้อมูลที่บันทึกลงในกระดาษบันทึกรหัส มาบันทึกเพื่อเตรียมประมวลผล ในการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรม

ประมวลผลสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หรือ SPSS for Window (Statistical Package for the Social Sciences) การประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำเป็นตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัย โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลทั่วไป และใช้พรรณนาในการศึกษาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้ในการพรรณนาข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กันทางลบกับพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครองมาก พฤติกรรมผิดระเบียบวินัยก็จะน้อยลง ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ด้านระเบียบวินัยครั้งแรกในชีวิตของนักเรียน มักจะมาจากครอบครัวของตนเอง พ่อแม่มีการวางแนวทางปฏิบัติให้นักเรียนองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการสร้างวินัยคือการทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เพราะนักเรียนจะเรียนรู้จากรูปแบบของพฤติกรรมพ่อแม่มากกว่า ซึ่งต้องอาศัยการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันในครอบครัวเป็นตัวสนับสนุน เพราะหากนักเรียนรู้สึกดีกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองก็ย่อมอยากจะทำตาม แต่ถ้าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ดี จะทำให้เกิดปัญหาในตัวนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับบริวารณ ชุมข้อ (บทคัดย่อ , 2545) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวส่งผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง พบว่าสัมพันธภาพภายในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยที่เด็กและเยาวชนที่มีบิดามารดาทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ บิดามารดาไม่เอาใจใส่ดูแล ขาดความรักความอบอุ่น มีผลต่อความรุนแรงของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียน

ลักษณะทางกายภาพมีสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนดี นักเรียนก็จะมีพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยน้อยลง ทั้งนี้เพราะการที่โรงเรียนจัดลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนให้มีความเรียบร้อย สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ ซึ่งจะส่งผลถึงจิตสำนึกของนักเรียนให้รู้สึกต้องให้ความเคารพต่อสถานที่ ไม่ทำสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับโรงเรียน เป็นลักษณะการใช้อำนาจภายนอกมาบังคับให้นักเรียนมีความมีระเบียบวินัยให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพิไลวรรณ แดงขาว (2545 บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนด้านลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์กับปัญหาของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียน

สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับครู จะทำให้มีพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยน้อยลง ทั้งนี้เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างหรือดำรงความมีระเบียบวินัยของนักเรียน การที่ครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนจะช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ครูสามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักเรียนดีขึ้นมีผลให้เกิดความเห็นใจกัน ความห่วงใยและความผูกพันกัน นักเรียนจะซึมซับพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยจากครู ขณะเดียวกันครูก็สามารถชักจูงปลูกฝังพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยให้กับนักเรียนได้ โดยอาศัยความเข้าใจต่อกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณี ชูชัย (บทคัดย่อ 2548) พบว่า การมีครูมีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย ดังนั้นสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูจึงมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยของนักเรียน

สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน จะทำให้มีพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยน้อยลง ช่วงอายุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงที่เข้าสู่วัยรุ่น สิ่งหนึ่งที่จะพบในเด็กวัยนี้คือเชื่อเพื่อนมากกว่าสิ่งอื่น ฉะนั้นการที่นักเรียนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน หากสัมพันธ์ภาพนั้นเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ก็จะชักชวนกันทำในสิ่งที่ดี ไม่ก่อความเดือดร้อนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน มีวินัยในตนเองควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ สอดคล้องกับชมนุช บุญสิทธิ์ (บทคัดย่อ 2549) ที่สรุปการปฏิบัติตนของวัยรุ่นกับสัมพันธ์ภาพอันดีกับเพื่อนไว้ดังนี้ แสดงกริยาเข้มแข็งแจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังผู้อื่นพูด แสดงกริยารับฟังข้อคิดเห็นของตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีความเกรงใจผู้อื่น รู้จักระดับอารมณ์ วางตนอย่างเหมาะสมเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วย หากพฤติกรรมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายจิตใจและการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจึงมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมผิดกฎระเบียบวินัยของนักเรียน

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จากการศึกษาของ Dacey John. Stewart (1997) ซึ่งได้ศึกษาลักษณะของครอบครัวที่ไม่เหมาะสม อันส่งผลต่อพัฒนาการทางลบของวัยรุ่นและพบว่าเด็กที่มีพฤติกรรมกระทำผิดนั้น (Delinquent Behavior) มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ทอดทิ้งไม่สนใจในการอบรมเลี้ยงดู เช่นเดียวกับการศึกษาของดวงเดือน พันธุ์นาวัน และคณะ (2528) ได้ให้เหตุผลสนับสนุนการศึกษานี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราพิง ศรีวิเชียร (2508)

ที่ได้ศึกษาลักษณะสภาพของเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มาถึงศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ในปี พ.ศ. 2506 พบว่า เยาวชนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนและครอบครัวมีสภาพบ้านแตก

กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับมิตรภาพที่ดีจากเพื่อนส่วนใหญ่เป็นการคบเพื่อนที่ดี ไม่มีการชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย คอยให้การช่วยเหลือกันทุก ๆ เรื่อง มีกิจกรรมทำร่วมกันเป็นประจำก็จะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีการคบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาก เช่น การเสพยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามทฤษฎีการคบหาสมาคมกับผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Differential Association Theory) ของ Edwin H. Sutherland (1960) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Edwin H. Sutherland ได้กล่าวถึงแนวโน้มการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการกระทำผิดขึ้นอยู่กับการคบหาสมาคม กล่าวคือ ถ้าไปคบหาอยู่ในหมู่คนดีก็จะมีพฤติกรรมตามกลุ่มนั้น ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลนั้นไปมีสัมพันธภาพในกลุ่มคนชั่ว บุคคลนั้นก็จะเรียนรู้พฤติกรรมของคนชั่ว และ Edwin H. Sutherland ยังเชื่ออีกว่า คนที่มีสัมพันธภาพกับคนกลุ่มใดก็จะมีพฤติกรรมตามกลุ่มนั้นไปในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของ สุชา จันทร์เอม (2522) สมนึก ชัชวาล (2529)

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบ ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ความไม่มั่นคงของครอบครัว จากการวิจัย พบว่า ประเด็นสถานภาพสมรสของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดู และสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดนักเรียนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอเรื่อง การสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพ โดยการร่วมกันรับผิดชอบของบิดามารดา ทั้งบทบาท และหน้าที่ในฐานะของความเป็นพ่อและแม่ ซึ่งต้องเป็นต้นแบบที่ดีให้กับสมาชิกในครอบครัว ด้วยการอยู่บนพื้นฐานของความรัก ความเข้าใจ และการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรง รวมทั้งต้องตระหนักถึงบทบาทสำคัญของการเป็นครูคนแรกของลูกด้วย ดังนั้นบิดาควรมีบทบาทที่สำคัญดังนี้

2. การเป็นหัวหน้าครอบครัว และการเป็นพ่อที่ดี ต้องมีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง ไม่ใช่อำนาจควรใช้หลักการของเหตุผลในการปกครองสมาชิกในครอบครัว มีความเป็นประชาธิปไตยในความคิด ซึ่งทำให้ลูกกล้าเข้ามาพูดคุยปรึกษา จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักเรียนในบางส่วนเมื่อมีปัญหาจะไม่กล้าปรึกษาพ่อแม่ เนื่องจากพ่อแม่ไม่รับฟัง พ่อแม่ไม่เข้าใจปัญหา และในความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับนักเรียนค่อนข้างต่ำ ดังนั้นการลดช่องว่างที่เกิดขึ้นคือการปรับตนเองโดยใช้เหตุผลในการปกครองในครอบครัว เพื่อจะลดโอกาสนักเรียนไปคบเพื่อนที่มีปัญหา

การมีเวลาอยู่กับลูกพร้อมทั้งให้ความรัก ความอบอุ่นเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ในสภาพของสังคมที่มีการแข่งขันกันด้านเศรษฐกิจ รายได้ ปัจจุบันบิดาจะเป็นผู้ออกไปทำงานนอกบ้าน และมักจะไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับลูก แต่หากคิดทบทวนถึงภารกิจต่าง ๆ ประจำวัน และจัดการจัดตารางเวลา

เพื่อให้เวลากับครอบครัว โดยการอยู่บ้านในวันหยุด หรือครอบครัวมีกิจกรรม เช่น การออกไปทานอาหารนอกบ้าน การไปดูหนัง เดินตามศูนย์การค้า ทำให้ครอบครัวได้มีเวลาอยู่ด้วยกัน และในช่วงเวลานี้เอง ถือว่าเป็นเวลาพิเศษที่บิดาสามารถให้การอบรมเลี้ยงดู และสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบิดากับบุตรได้ ส่วนมารดาเองก็เช่นเดียวกันต้องเปิดโอกาสให้บุตรสามารถพูดคุยได้ทุกเรื่อง

แต่ในปัจจุบันพบว่าบิดามารดาไม่ค่อยได้ดูแลเอาใจใส่บุตร และโยนความรับผิดชอบให้สถาบันทางสังคมอื่น ๆ ดูแล ทำให้บุตรในครอบครัวขาดการอบรมเลี้ยงดู และสัมพันธ์ภาพอันดีจากบิดามารดา การขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัวอาจทำให้บุตรพยายามแสวงหาสิ่งอื่นทดแทน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน และการกระทำผิด ซึ่งนำไปสู่การประพฤติผิดกฏระเบียบวินัยได้

ดังนั้นการสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพ ซึ่งทำหน้าที่เป็นต้นแบบให้บุตรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง บิดาและมารดาต้องเป็นผู้ให้เพื่อการสร้างระบบระเบียบในการดำเนินชีวิตของบุตรอันเป็นพื้นฐานนำร่องให้เยาวชนไปสู่สถาบันอื่น ๆ ได้อย่างมีศักยภาพ และมีความพร้อมในการดำเนินชีวิตที่ดีต่อไป

การส่งเสริมด้านการศึกษา ต้องมีการเสริมสร้างองค์ความรู้ในสหวิทยาการที่ถูกต้อง โดยการสร้างคนในสังคมให้เป็นผู้มีความรู้ มีความเข้าใจ และมีความรับผิดชอบ ซึ่งต้องเริ่มพัฒนาศักยภาพนั้นตั้งแต่วัยเด็ก รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ของคนทุกคน ทุกวัย เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม ซึ่งในด้านสถาบันการศึกษาควรจะมีการสร้างแรงจูงใจให้แก่นักเรียน ด้วยการมอบเกียรติบัตร ทูการศึกษาหรือรางวัลอื่นแก่เด็กนักเรียนที่มีการเรียนและความประพฤติดี

กำหนดมาตรการในการตรวจสอบเวลาเรียน โดยครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชาต้องมีการกำหนดบทลงโทษสำหรับนักเรียนที่ไม่เข้าเรียนตามความเหมาะสม ทั้งนี้อาจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการและบทลงโทษนั้นด้วย

จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ และจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ดีอยู่แล้ว ให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ เช่น จัดกิจกรรมเข้าค่ายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมแข่งขันทักษะความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นต้น

โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง โดยการจัดค่ายพักแรม อบรมทางพุทธศาสนา กิจกรรมในวันสำคัญ ๆ และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิติพงศ์ พัฒนพงศ์. (2537). พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร : การวิเคราะห์เชิงปริมาณทางสังคมจิตวิทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วารสารวิทยบริการ
ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๖

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประพฤติดิคา
ปิยธิดา ศรีจินดา

- ปรีชา ธรรมา และ ถาวร เกิดเกียรติพงศ์. (2515). พฤติกรรมของเด็กไทยวัยรุ่นที่ขัดกับสังคม. สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก รายงานการวิจัยฉบับที่ 15, 2515.
- มรกต เจริญสวัสดิ์. (2531). การศึกษาอิทธิพลของประสบการณ์เดิมต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้การเสี่ยงถูกลงโทษกับพฤติกรรมกระทำผิดวินัยนักศึกษาทั้งในปัจจุบัน และอนาคต : ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2544). สังคมวิทยาครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ชัชวาลย์. (2529). ความผูกพันที่มีต่อสังคมกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชน : ศึกษากรณีนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล   นางสาวปิยธิดา ศรีจินดา

วัน เดือน ปีเกิด   8 กันยายน 2524

สถานที่เกิด   จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา   ศิลปศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจ)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ พ.ศ.2547
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม)
มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2555

ตำแหน่งสถานที่ทำงาน   พ.ศ.2551- ปัจจุบัน
บริษัท ไอพีเอ็ม ไทยแลนด์ ประเทศไทย จำกัด
388 ถนนพหลโยธิน พญาไท กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง : พนักงานธุรการ

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้   93 หมู่ 9 ถนนพระราม 2
แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150
หมายเลขโทรศัพท์ : 081-254-1936
E-Mail address : aventerra_pink@hotmail.com

*****